

Çocuğu İlkokula Devam Eden Ebeveynlerin Dijital Farkındalık Düzeyleri ile Ebeveyn Davranışlarının İncelenmesi

Examination of Digital Awareness Levels and Parental Behaviors of Parents Whose Children Attend Primary School

Umutcan GÖREN • Nazan KAYTEZ

Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Received 21.08.2024 ■ Kabul Accepted 04.03.2025

ÖZ

Günümüzde dijital araçlar yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Dijital araçların kullanımı çok erken yaşlarda başlamaktadır, bu durum da bazı riskleri beraberinde getirmektedir. Ancak birçok ebeveyn, çocukları bekleyen bu risklerin farkında değildir. Bu nedenle ebeveynlerin dijital farkındalık düzeylerinin belirlenmesi önemlidir. Ebeveynlerin sahip oldukları dijital farkındalık düzeyleri çocuklarına karşı davranışlarını da etkileyebilmektedir. Bu nedenle bu araştırmada çocuğu ilkökula devam eden ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri ile ebeveyn davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Van il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkökullarda çocuğu eğitim alan toplam 263 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği" ve "Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi ve Spearman Korelasyon testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği ile anne-baba olma durumu, çocuğun cinsiyeti, sınıf düzeyi ve cep telefonu sahibi olma durumu arasında, Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği ile anne-baba olma durumu, yaş, internet kullanım süresi, çocuğun kendine ait cep telefonunun olması durumu ve çocuğun sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<.05$). Ayrıca Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği ile Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ebeveynlik, Ebeveyn Davranışları, Çocuk, Dijital Araçlar, İnternet Kullanımı.

ABSTRACT

This study investigates the digital awareness levels of parents with children in primary education and how these levels influence parental behaviors. In contemporary society, digital tools have become an indispensable part of life, and their usage often begins at a very early age, presenting certain risks. Many parents remain unaware of these risks, emphasizing the need to assess their digital awareness. The sample consists of 263 parents from Van, Turkey, whose children are enrolled in primary education. Data were collected using the "Personal Information Form," the "Digital Parenting Awareness Scale," and the "Alabama Parenting Questionnaire." The analysis of the collected data employed the Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test, and Spearman correlation test. Results indicate a correlation between parental digital awareness and their behaviors towards their children, underscoring the importance of enhancing parental knowledge regarding digital tools and associated risks. This study explores the relationships between various factors impacting digital parenting awareness among parents and their children. Utilizing the Digital Parenting Awareness Scale, significant differences were identified based on proximity to the child, child's gender, grade level, and cellphone ownership. Additionally, the Alabama Parenting Questionnaire revealed notable differences concerning parents' proximity to the child, age, duration of internet use, child's personal cellphone ownership, and grade level ($p<.05$). Furthermore, a significant relationship was found between the Digital Parenting Awareness Scale and the subdimensions of the Alabama Parenting Questionnaire.

Keywords: Digital Parenting, Parenting Behaviors, Children, Digital Tools, Internet Usage.

Giriş

Teknolojinin oldukça hızlı geliştiğı ve değıştiğı günümüz dünyasında teknolojik araçlar günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Neredeyse kullandığımız her elektronik eşyanın internet erişimi olması bizlere internet kullanarak alışveriş yapma, eğlenme, bilgi edinme ve iletişim kurma gibi çeşitli imkânlar sunmaktadır (Kabakçı-Yurdakul vd., 2013: 883). İnternet World Stats (2022) verilerine göre dünya nüfusunun %67,9'u internet kullanmaktadır. Ülkemizin de içinde olduğu Avrupa kıtasında bu oran %89,7 olarak belirlenmiştir. Aynı raporda Türkiye nüfusunun %83,8'inin internet kullanıcısı olduğu belirtilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun [TÜİK], 2022 yılında yayınladığı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Raporuna göre hanelerin %94,1'inin evden internete erişimi bulunmaktadır. Aynı araştırma raporunda Türkiye'deki bireylerin %85'inin internet kullandığı ve çoğunluğunun ise çocuk olduğu belirtilmektedir (TÜİK, 2022). Karakuş vd., (2014) araştırmalarında ülkemizdeki çocukların %45,9'unun 7-10 yaş arasında internet kullanmaya başladıklarını belirlemişlerdir. Aynı çalışmada 7 yaş öncesi internet kullanmaya başlayan çocukların oranı ise %13 olarak saptanmıştır. Tüm bu veriler ışığında çocukların çok erken yaşlarda internet ile tanıştıkları ve farklı şekillerde dijital ortamlarda yer aldıkları söylenebilir.

Çocukların erken yaşlarda internetle tanışmaları, dijital ortamlarda aktif bir şekilde yer almaları yalnızca internet kullanımıyla sınırlı değildir; çocuklar dijital teknolojilerin farklı boyutlarında da yer almaktadırlar. Dolayısıyla çocuklar hem sosyal hem de teknolojik anlamda erken yaşlardan itibaren daha geniş bir dijital ekosistemle etkileşim içindedirler. Dijital araçlar günlük yaşamda hayatımızı kolaylaştırmakla birlikte bazı riskleri de beraberinde getirmektedir (Valcke vd., 2011: 1295). Karakuş vd., (2014) tarafından yapılan araştırmada çocukların %46'sı sosyal medya ve benzeri alanlarda fotoğraf, doğum tarihi vb. bilgilerini paylaştıklarını ve paylaşımlarını herkese açık şekilde yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum çocukların, kişisel bilgilerin korunması gerektiği ile ilgili bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir.

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediğı çağımızda dolayısıyla ebeveynlik kavramı da bu gelişmelerden etkilenmiş; ebeveynlerin sorumluluk alanına çocuklarını dijital araçların risklerinden korumak da eklenmiştir (Yay, 2019).

Çocuklar dijital araçları farklı amaçlarla kullanırlar. Kimi zaman bu durum bağımlılık geliştirmelerine de neden olabilmektedir. Çocukların dijital araçları problemlili kullanımı içsel ve dışsal birçok nedene bağlıdır (Lauricella vd., 2015; Nikken & Schols, 2015). Bu nedenlerden birisi de olumsuz ebeveyn davranışlarıdır. Çocuklar kimi zaman ebeveynlerin olumsuz davranışlarından kaçmak için dijital bağımlılık geliştirebilmektedirler (Eşgi, 2014). Bu nedenle ebeveynlerin davranışları ve dijital farkındalık düzeyleri önemlidir. Manap ve Durmuş'a (2020) göre ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri çocukların dijital araç kullanımlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Kay (2022) çalışmasında anne-baba ve çocuk ilişkisi, dijital oyun bağımlılığı ve dijital ebeveynlik arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Benedetto ve Ingrassia (2015)'ya göre ebeveynlerin dijital ebeveynlik rollerine ilişkin farkındalıkları davranışlarını da etkilemektedir.

Dijital ebeveynlik kavramı, ilk defa Rode (2009) tarafından literatüre kazandırılmış ve dijital ortamlarda çocukları gizlilik ve güvenlik gibi konularda koruyabilen ebeveynler olarak tanımlanmıştır. Bir başka tanıma göre dijital ebeveynler, dijital çağın gereksinimlerine göre hareket eden, temel düzeyde dijital araçlara hâkim olan ve çocuğu dijital ortamlardaki risklere karşı koruyabilen ebeveynlerdir (Rode, 2019). Dijital ebeveynler dijital teknolojilerin risk ve yararlarını bilen, çocuklarını olası risklerden koruyabilen ve doğru kullanım konusunda rol model olabilen ebeveynlerdir (Manap, 2020).

Ebeveyn davranışları, çocukların davranışlarına karşı anne-babanın verdiği tepkilerdir ve çocukların tüm yaşamını etkilemektedir. Ebeveynler çocuklarını dijital araçların risklerinden korumak istemekte ve bazen çocuklarına karşı bu konuda yanlış tutum ve davranışlar sergileyebilmektedir.

Dolayısıyla ebeveynlerin dijital araç kullanımı konusunda çocuklarına verdikleri tepkiler çok önemlidir (Anderson, 2016).

İlgili literatürde ebeveyn davranışları ve dijital ebeveynlik ile ilgili farklı araştırmalar bulunmaktadır (Bircan & Erden, 2011; Çekiç vd., 2018; Hawes & Dadds, 2006; İnan-Kaya vd., 2018; Mustafaoğlu & Yasacı, 2018; Okumuş & Parlar, 2018; Özsoy & Atılğan, 2018; Rizco, 2013; Rode, 2009; Sharples vd., 2009; Sümer & Güngör, 1999). Yapılan araştırmalar incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin dijital bağımlılık ve ebeveyn davranışları (Lermi & Afat, 2020), 4-11 yaş (Arslan, 2022), 7-10 yaş (Coşkunalp, 2022) arasında çocuğa sahip ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterlikleri ve farkındalıkları ile çocuklarda problemleri medya kullanımı; ebeveynlerin internet, sosyal medya vb. kullanımları ile ilkökul (Şen vd., 2015), ortaokul (Yalçın & Duran, 2017) ve anasınıfı çocuklarının (Cingel, 2013) teknolojik araç kullanım düzeyleri ile ilgili araştırmalar yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte araştırmalarda çoğunlukla ebeveynlerin dijital farkındalık düzeylerinin çocukların dijital araç kullanımına etkileri incelenmiştir. Oysa ebeveynlerin dijital farkındalık düzeylerini etkileyen değişkenlerin de belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde dijital ebeveynlik farkındalığı konulu araştırmalar incelendiğinde araştırmaların erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynler (Bostancı & Çakır, 2022), çocuğu ortaokula giden ebeveynler (Gül & Özgür, 2023; Haşıl-Korkmaz vd., 2023; Kopuz vd., 2022) ve ergenlik döneminde çocuğu olan ebeveynler (Akay & Kayılı, 2023; Sancar, 2023) ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Çocuğu ilkökula devam eden ebeveynler ile gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde ise; dijital ebeveynlik farkındalığının demografik değişkenlere göre (Yaşaroğlu & Sönmez, 2022) ve dijital ebeveynlik öz yeterliğine göre (Tüysüz, 2023) ele alındığı; dijital ebeveynlik farkındalığının ebeveyn davranışları ile ilişkilendirilmediği görülmüştür. Bu bağlamda çocukların davranışlarını önemli ölçüde etkilediği bilinen ebeveyn davranışlarının, dijital ebeveynlik davranışları ile de ilişkili olduğu varsayılmaktadır. İlkokul yıllarının hem eğitsel hem de gelişimsel olarak önemli olduğu ve bu dönemde dijital

araçların aktif kullanıldığı düşünüldüğünde araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada çocuğu ilkökula devam eden ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri ile ebeveyn davranışlarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel tarama modelinde yapılmış bir araştırmadır. Tarama tipi araştırmalar, araştırmaya katılacak grubun belirlenen konu ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılan betimsel araştırmalardır (Can, 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Van il merkezinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda çocuğu eğitim alan ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise bu okullar arasından basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen beş ilkokulda çocuğu öğrenim gören toplam 263 ebeveyn oluşturmaktadır. Ebeveynlerin %93.5'inin anne, %6.5'inin baba olduğu, %54.8'inin 33-44 yaş aralığında olduğu, %36.9 ile çoğunluğunun lise mezunu olduğu, %59.3'ünün 2 çocuğu olduğu, %54'ünün kız çocuğu, %46'sının ise erkek çocuğu olduğu ve %62.4'inin çocuğunun birinci sınıfa, %12.9'unun ikinci ve dördüncü sınıfa ve %11.8'inin ise üçüncü sınıfa devam ettiği belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği", ve "Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu; araştırmacılar tarafından hazırlanan formda çocuğa yakınlık, çocuğun cinsiyeti, sınıf düzeyi, cep telefonu olma durumu, ebeveynlerin yaşı, eğitim düzeyi ve internet kullanım sürelerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği; Ebeveynlerin dijital farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla Manap (2020) tarafından geliştirilip, geçerlik

güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek olumsuz model olma, dijital ihmal, risklerden koruma ve verimli kullanım olmak üzere dört alt boyut ve toplamda 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipindedir ve hiçbir zaman (1), nadiren (2), bazen (3), sıklıkla (4) her zaman (5) şeklinde puanlanmaktadır. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğinin olumsuz model olma alt boyutu için cronbach alpha değeri 0.79; dijital ihmal alt boyutu için 0.78; risklerden korunma alt boyutu için 0.63; verimli kullanım alt boyutu için 0.71 şeklindedir.

Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği; Anne-babaların ebeveynlik davranışlarını ölçmek için Frick (1991) tarafından geliştirilip Çekiç, Türk, Buğa & Hamamcı (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerlik-güvenirliği yapılmıştır. Ölçek maddeleri hiçbir zaman (1), nadiren (2), bazen (3), sıklıkla (4) her zaman (5) şeklinde puanlanmaktadır. Ölçek 42 madde ve çocukla ilgilenme, olumlu ebeveynlik, zayıf ebeveyn takibi, tutarsız disiplin ve dayakla cezalandırma adlı 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeğinin çocukla ilgilenme alt boyutu için cronbach alfa değeri 0.77; olumlu ebeveynlik için 0.68 zayıf ebeveyn takibi alt boyutu için 0.65; tutarsız disiplin alt boyutu için 0.46; dayakla cezalandırma alt boyutu için 0.61 bulunmuştur. Ölçeğin tamamından elde edilen cronbach alpha değeri ise 0.70'tir.

Verilerin Toplanması

Araştırma için öncelikle Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulundan (31/05/2021 tarihli 20 no'lu toplantı) daha sonra Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra ilgili okullara gidilip araştırmanın amacı hakkında okul yöneticilerine ve öğretmenlere bilgi verilmiştir. Veri toplama araçları öğretmenler aracılığıyla ebeveynlere iletilmiştir. Eksik doldurulan formlar çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS programına aktarılmış, yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği saptanmıştır ($p < .05$). Bu doğrultuda verilerin analizinde Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır. Farklılığın anlamlı olduğu

durumlarda, farkı oluşturan grupları belirlemek amacı ile Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği ve Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise Spearman korelasyon katsayısı testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya alınan ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği'nden aldıkları puanlar çocuğa yakınlık durumlarına göre olumsuz model olma ve dijital ihmal alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermezken ($p > .05$), verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutlarında anlamlı

Tablo 1

Ebeveynlerin çocuğa yakınlık, çocuğun cinsiyeti ve çocuğun cep telefonu bulunma durumuna göre Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları

Ölçekler	Değişkenler	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U±p
DEFÖ	Yakınlık			
Olumsuz model olma	Anne	130.20	32029.50	1648.500
	Baba	158.03	2686.50	$p=.142$
Dijital ihmal	Anne	131.82	32427.50	2046.500
	Baba	134.62	2288.50	$p=.883$
Verimli kullanım	Anne	135.23	33267.50	1295.500
	Baba	85.21	1448.50	$p=.008^*$
Risklerden koruma	Anne	138.08	33229.00	1334.000
	Baba	87.47	1487.00	$p=.012^*$
	Çocuğun cinsiyeti			
Olumsuz model olma	Kız	137.72	16664.00	7899.000
	Erkek	127.13	18052.00	$p=.257$
Dijital ihmal	Kız	135.33	16375.50	8187.500
	Erkek	129.16	18340.50	$p=.509$
Verimli kullanım	Kız	130.00	15729.50	8348.500
	Erkek	133.71	18986.50	$p=.691$
Risklerden koruma	Kız	132.02	15974.50	8588.500
	Erkek	131.98	18741.50	$p=.997$
	Çocuğun cep telefonu			
Olumsuz model olma	Evet	169.86	2378.00	1213.000
	Hayır	129.87	32338.00	$p=.054$
Dijital ihmal	Evet	180.00	2520.00	1071.000
	Hayır	129.30	32196.00	$p=.015^*$
Verimli kullanım	Evet	135.89	1902.50	1688.500
	Hayır	131.78	32813.50	$p=.843$
Risklerden koruma	Evet	116.64	1633.00	1528.000
	Hayır	132.86	33083.00	$p=.435$

bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre annelerin verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutlarından aldıkları puanlar babalara göre anlamlı olarak yüksektir. Çocukların cinsiyetine göre ebeveynlerin olumsuz model olma, dijital

model olma, verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>.05$). Buna göre çocuğunun cep telefonu olan ebeveynlerin dijital ihmal alt boyutundan aldıkları puanlar anlamlı olarak yüksektir.

Tablo 2.

Ebeveynlerin çocuğa yakınlık, çocuğun cinsiyeti ve çocuğun cep telefonu bulunma durumuna göre Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları

Ölçekler	Değişkenler	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U+p
AEDÖ	Yakınlık			
Çocukla ilgilenme	Anne	134.24	33022.00	1541.000
	Baba	99.65	1694.00	p=.069
Olumlu Ebeveynlik	Anne	133.83	32922.50	1640.500
	Baba	105.50	1793.50	p=.134
Zayıf Ebeveyn Takibi	Anne	129.68	31900.50	1519.500
	Baba	165.62	2815.50	p=.057
Tutarsız Disiplin	Anne	128.26	31551.50	1170.500
	Baba	186.15	3164.50	p=.002*
Dayakla Cezalandırma	Anne	129.93	31962.50	1581.500
	Baba	161.97	2753.50	p=.077
	Çocuğun cinsiyeti			
Çocukla ilgilenme	Kız	130.77	15823.50	8442.500
	Erkek	133.05	18892.50	p=.809
Olumlu Ebeveynlik	Kız	131.23	15879.00	8498.000
	Erkek	132.65	18837.00	p=.879
Zayıf Ebeveyn Takibi	Kız	127.49	15426.00	8045.000
	Erkek	135.85	19290.00	p=.371
Tutarsız Disiplin	Kız	127.22	15394.00	8013.000
	Erkek	136.07	19322.00	p=.341
Dayakla Cezalandırma	Kız	129.55	15676.00	8295.000
	Erkek	134.08	19040.00	p=.612
	Çocuğun cep telefonu			
Çocukla ilgilenme	Evet	123.04	1722.50	1617.500
	Hayır	132.50	32993.50	p=.649
Olumlu Ebeveynlik	Evet	128.00	1792.00	1687.000
	Hayır	132.22	32924.00	p=.838
Zayıf Ebeveyn Takibi	Evet	136.18	1906.50	1684.500
	Hayır	131.77	32809.50	p=.831
Tutarsız Disiplin	Evet	173.32	2426.50	1164.500
	Hayır	129.68	32289.50	p=.036*
Dayakla Cezalandırma	Evet	115.21	1613.00	1508.000
	Hayır	132.94	33103.00	p=.371

ihmal verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutlarından aldıkları puanlar anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Çocuğa ait telefon olma durumuna göre dijital ihmal alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülürken ($p<.05$), olumsuz

Araştırmaya alınan ebeveynlerin Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği'nden aldıkları puanlar çocuğa yakınlık ve çocuğa ait cep telefonu olma durumuna göre tutarsız disiplin alt boyutunda anlamlı farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre babaların ve

cep telefonu olan çocukların ebeveynleri tutarsız

puanlar anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

disiplin alt boyutundan anlamlı olarak yüksek puan almışlardır. Çocukların cinsiyetine göre ebeveynlerin çocukla ilgilenme, olumlu ebeveynlik, zayıf ebeveyn takibi, tutarsız disiplin ve dayakla cezalandırma alt boyutlarından almış oldukları

Araştırmaya alınan ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği'nden aldıkları puanlar yaş, eğitim durumu ve internet kullanım süresine göre anlamlı bir farklılık göstermezken ($p|>.05$), çocuğun sınıf düzeyine göre ise olumsuz model olma alt

Tablo 3

Ebeveynlerin yaş, eğitim durumu, çocuğun sınıf düzeyi, internet kullanım sürelerine göre Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

Ölçekler	Değişkenler	Sıra ortalaması	sd	X ²	p
DEFÖ	Yaş				
	25-34 yaş	125.58			
	35-44 yaş	134.06	2	2.858	p=.240
Olumsuz model olma	45-54 yaş	161.50			
	25-34 yaş	129.46			
	35-44 yaş	130.89	2	2.627	p=.269
Dijital ihmal	45-54 yaş	165.00			
	25-34 yaş	138.58			
	35-44 yaş	128.53	2	1.637	p=.441
Verimli kullanım	45-54 yaş	116.85			
	25-34 yaş	134.68			
	35-44 yaş	132.22	2	1.477	p=.478
Risklerden koruma	45-54 yaş	107.69			
	Eğitim durumu				
	İlkokul	123.27			
Olumsuz model olma	Ortaokul	140.33			
	Lise	123.74	5	3.775	p=.582
	Ön lisans	132.39			
	Lisans	138.25			
	Yüksek lisans	158.04			
Dijital ihmal	İlkokul	114.19			
	Ortaokul	138.66			
	Lise	126.11	5	3.674	p=.597
	Ön lisans	136.95			
	Lisans	137.38			
Verimli kullanım	Yüksek lisans	154.04			
	İlkokul	136.88			
	Ortaokul	148.55			
	Lise	142.23	5	10.530	p=.062
	Ön lisans	101.15			
Risklerden koruma	Lisans	121.81			
	Yüksek lisans	122.04			
	İlkokul	136.92			
	Ortaokul	134.70			
	Lise	146.82	5	10.942	p=.053
Risklerden koruma	Ön lisans	132.86			
	Lisans	109.30			
	Yüksek lisans	103.08			

		Sınıf düzeyi			
Olumsuz model olma	1.sınıf ¹	125.88	3	9.501	p=,023* 4-1
	2.sınıf ²	140.53			
	3.sınıf ³	117.76			
	4.sınıf ⁴	165.99			
Dijital ihmal	1.sınıf	133.89	3	3.711	p=, 294
	2.sınıf	123.87			
	3.sınıf	113.89			
	4.sınıf	147.54			
Verimli kullanım	1.sınıf	129.96	3	1.651	p=, 648
	2.sınıf	130.99			
	3.sınıf	148.21			
	4.sınıf	128.07			
Risklerden koruma	1.sınıf	136.27	3	1.874	p=, 599
	2.sınıf	131.03			
	3.sınıf	125.60			
	4.sınıf	118.24			
		İnternet kullanım süresi			
Olumsuz model olma	0-1 yıl	129.83	4	1.699	p=, 791
	2-3 yıl	145.63			
	4-5 yıl	142.58			
	6-7 yıl	136.70			
	8 yıl ve üzeri	128.14			
Dijital ihmal	0-1 yıl	105.75	4	8.168	p=, 086
	2-3 yıl	104.00			
	4-5 yıl	136.52			
	6-7 yıl	158.53			
	8 yıl ve üzeri	131.91			
Verimli kullanım	0-1 yıl	121.81	4	2.097	p=,718
	2-3 yıl	148.50			
	4-5 yıl	122.87			
	6-7 yıl	142.08			
	8 yıl ve üzeri	131.40			
Risklerden koruma	0-1 yıl	134.61	4	3.598	p=,463
	2-3 yıl	148.59			
	4-5 yıl	132.44			
	6-7 yıl	109.40			
	8 yıl ve üzeri	134.10			

boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre çocuğu 4. sınıfa giden ebeveynlerin olumsuz model olma alt boyutlarından aldıkları puanlar çocuğu 1. sınıfa giden ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir.

Araştırmaya alınan ebeveynlerin Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği'nden aldıkları puanlar eğitim durumuna göre anlamlı farklılık

göstermezken ($p>.05$), yaş, çocuğun sınıfı ve internet kullanım süresine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre 45-54 yaş aralığındaki ebeveynlerin zayıf ebeveyn takibi alt boyutundan aldıkları puanlar, 25-34 yaş aralığındaki ebeveynlerden, çocuğu birinci sınıfa giden ebeveynlerin çocukla ilgilenme alt boyutundan aldıkları puanlar çocuğu dördüncü sınıfa giden ebeveynlerden, çocuğu dördüncü sınıfa giden ebeveynlerin ise zayıf ebeveyn takibi

Tablo 4

Ebeveynlerin yaş, eğitim durumu, çocuğun sınıf düzeyi, internet kullanım sürelerine göre Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

Ölçekler	Değişkenler	Sıra ortalaması	sd	X ²	p
AEDÖ	Yaş				
	25-34 yaş	132.68			
	35-44 yaş	132.88	2	0.858	p=.757
Çocukla İlgilenme	45-54 yaş	116.69			
	25-34 yaş	133.92			
	35-44 yaş	129.71	2	0.419	p=.811
Olumlu Ebeveynlik	45-54 yaş	141.73			
	25-34 yaş ¹	126.12			
	35-44 yaş ²	131.75	2	6.534	p=.038* 3-1
Zayıf Ebeveyn Takibi	45-54 yaş ³	182.77			
	25-34 yaş	128.62			
	35-44 yaş	132.33	2	1.502	p=.472
Tutarsız Disiplin	45-54 yaş	155.85			
	25-34 yaş	126.19			
	35-44 yaş	136.14	2	1.168	p=.558
Dayakla Cezalandırma	45-54 yaş	133.50			
	Eğitim durumu				
	İlkokul	98.88			
Çocukla İlgilenme	Ortaokul	134.61			
	Lise	135.15	5	7.569	p=. 182
	Ön lisans	146.21			
	Lisans	125.76			
	Yüksek lisans	156.13			
Olumlu Ebeveynlik	İlkokul	91.27			
	Ortaokul	142.55			
	Lise	132.32	5	9.556	p=. 089
	Ön lisans	149.18			
	Lisans	130.66			
Zayıf Ebeveyn Takibi	Yüksek lisans	136.79			
	İlkokul	150.94			
	Ortaokul	152.76			
	Lise	134.26	5	10.256	p=. 068
	Ön lisans	132.79			
Tutarsız Disiplin	Lisans	108.86			
	Yüksek lisans	121.75			
	İlkokul	121.06			
	Ortaokul	138.68			
	Lise	129.22	5	1.734	p=. 885
	Ön lisans	138.71			
	Lisans	129.81			
	Yüksek lisans	147.46			

Dayakla Cezalandırma	İlkokul	128.88	5	1.360	p=.929
	Ortaokul	137.89			
	Lise	128.70			
	Ön lisans	142.71			
	Lisans	130.21			
	Yüksek lisans	125.58			
Çocukla İlgilenme	Sınıf düzeyi		3	9.211	p=.027* 1-4
	1.sınıf ¹	140.30			
	2.sınıf ²	134.22			
	3.sınıf ³	122.71			
	4.sınıf ⁴	98.22			
Olumlu Ebeveynlik	1.sınıf	140.15	3	6.460	p=. 091
	2.sınıf	130.00			
	3.sınıf	116.32			
	4.sınıf	109.00			
Zayıf Ebeveyn Takibi	1.sınıf ¹	121.18	3	14.602	p=.002* 4-1
	2.sınıf ²	127.53			
	3.sınıf ³	151.52			
	4.sınıf ⁴	170.88			
Tutarsız Disiplin	1.sınıf	130.70	3	3.848	p=. 278
	2.sınıf	117.40			
	3.sınıf	132.19			
	4.sınıf	152.69			
Dayakla Cezalandırma	1.sınıf	136.58	3	2.060	p=.560
	2.sınıf	126.37			
	3.Sınıf	118.53			
	4.Sınıf	127.84			
Çocukla İlgilenme	İnternet kullanım süresi		4	13.263	p=.010* 1-5
	0-1 yıl ¹	144.51			
	2-3 yıl ²	121.59			
	4-5 yıl ³	104.82			
	6-7 yıl ⁴	106.90			
Olumlu Ebeveynlik	8 yıl ve üzeri ⁵	113.14	4	7.063	p=. 133
	0-1 yıl	105.56			
	2-3 yıl	117.22			
	4-5 yıl	110.50			
Zayıf Ebeveyn Takibi	6-7 yıl	138.03	4	31.023	p=.000* 4-5
	8 yıl ve üzeri	139.13			
	0-1 yıl ¹	112.96			
	2-3 yıl ²	168.50			
Tutarsız Disiplin	4-5 yıl ³	152.74	4	11.880	p=.018* 4-5
	6-7 yıl ⁴	169.62			
	8 yıl ve üzeri ⁵	172.17			
	0-1 yıl ¹	110.89			
Tutarsız Disiplin	2-3 yıl ²	148.75	4	11.880	p=.018* 4-5
	4-5 yıl ³	145.48			
	6-7 yıl ⁴	123.56			
	8 yıl ve üzeri ⁵	168.42			

	0-1 yıl	137.22			
	2-3 yıl	145.97			
Dayakla Cezalandırma	4-5 yıl	154.18	4	7.451	p=.114
	6-7 yıl	147.40			
	8 yıl ve üzeri	123.27			

alt boyutundan aldıkları puanlar çocuğu birinci sınıfa giden ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir. 0-1 yıl arasında internet kullanıcısı olan ebeveynlerin çocukla ilgilenme alt boyutlarından aldıkları puanlar 8 yıl ve üzerinde internet kullanıcısı olan ebeveynlerden, 8 yıl ve üzerinde internet

kullanıcısı olan ebeveynlerin ise zayıf ebeveyn takibi ve tutarsız tutum alt boyutlarından aldıkları puanlar 0-1 yıldır internet kullanıcısı olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir.

Araştırma sonucunda Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği çocukla ilgilenme alt boyutu ile Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği'nin olumsuz model ve dijital ihmal alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı, verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, olumlu ebeveynlik alt boyutu ile verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, tutarsız disiplin alt boyutu ile olumsuz model ve dijital ihmal alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, dayakla cezalandırma alt boyutu ile olumsuz model ve dijital ihmal alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, risklerden koruma alt boyutu arasında ise negatif yönde

anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tartışma

Araştırma verileri annelerin, babalara kıyasla dijital teknolojileri daha verimli kullandığını ve çocuklarını dijital ortamlardaki risklerden daha fazla koruduğunu göstermektedir. Anderson (2016)'a göre anneler babalara göre çocuklarıyla internet ortamında daha kaliteli vakit geçirmekte ve teknolojik cihazların kullanımı konusunda çocuklarıyla daha fazla ilgilenmektedir. Kadınların erkeklere göre çocuklarıyla beraber internet ortamında daha kaliteli vakit geçirdikleri bilinmektedir (Kennedy, 2011). Manap & Durmuş (2020) çalışmalarında benzer şekilde annelerin babalara kıyasla interneti daha verimli kullandıklarını ve çocuklarını risklerden daha fazla koruduklarını belirlemişlerdir. Konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalar da bu farklılaşmayı Türk toplumunda erkeklerin kadınlara kıyasla çocuk yetiştirirken daha az sorumluluk almaları, erkeklerin dijital bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olması ve çalışmayan annelerin evde çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmeleriyle ilişkilendirmiştir (Karakuş vd., 2014; Ersoy & Arseven, 2021; Manap & Durmuş, 2020). Araştırmada babaların annelere kıyasla tutarsız disiplin alt boyutundan anlamlı olarak

Tablo 5

Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği ile Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği Arasındaki Korelasyon

Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği		Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği			
		Olumsuz model	Dijital ihmal	Verimli kullanım	Risklerden koruma
Çocukla ilgilenme	r	-.274	-.171*	.434	.388
	p	.000*	.005*	.000*	.000*
Olumlu ebeveynlik	r	-.119	.100	.334	.207
	p	.263	.106	.000*	.001*
Zayıf ebeveyn takibi	r	.118	.046	-.106	-.130
	p	.055	.454	.087	.056
Tutarsız disiplin	r	.207	.251	-.115	-.192
	p	.000*	.000*	.064	.230
Dayakla cezalandırma	r	.189	.273	-.341	-.244
	p	.002*	.000*	.075	.000*

yüksek puan aldığı görülmektedir. Çekiç ve diğerleri (2018) araştırmalarında benzer sonuç bulmakla beraber tutarsız disiplin puanının yüksek oluşunun nedenini babaların genellikle çalışmasından ve evden uzak kalmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Olumlu ebeveynlik davranışlarının babalara kıyasla annelerde daha fazla görüldüğünü destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır (Vazquez vd., 2019; Robert, 2009; Benedetto & Ingrassia, 2015). Kadınlar ve erkekler arasında ebeveyn davranışlarının farklılaşmadığını ifade eden araştırmalar da bulunmaktadır (Escribano vd., 2013; Servera vd., 2015; Mazefsky & Farrell, 2015).

Araştırma sonucunda kendine ait cep telefonu bulunan çocukların ebeveynlerinin dijital ihmal düzeyleri ve tutarsız disiplin düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. İlkokula giden çocuklar yaş ve gelişim özelliklerinden dolayı akıllı telefonun risklerinin farkında değildir (Rode, 2009). Dolayısıyla dijital ihmal düzeyleri yüksek, olumsuz çocuk yetiştirme tutumuna sahip, çocuğuyla daha az etkileşim kuran ebeveynlerin riskleri ve tehlikeleri yönetemeyecek yaştaki çocuklara akıllı telefon alabilecekleri ve kontrolünü sağlayamayacakları düşünülmektedir. Pazarcıkçı, Ağralı ve Aydın (2022) araştırmalarında çocuğu akıllı telefona sahip ebeveynlerin dijital ihmal düzeylerinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Çocukların cinsiyetlerine göre ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalığı ve ebeveyn davranışları anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatürde ebeveyn davranışlarının çocuklarının cinsiyetine göre farklılaşmadığını belirten araştırmalar bulunmaktadır (Sertbaş, 2006; Chang vd., 2003; İnci & Deniz, 2015). Bu bulgulardan farklı olarak ebeveyn davranışlarının çocuklarının cinsiyetine göre farklılaştığını ifade eden araştırmalar da bulunmaktadır (Güler, 2021; Bilir, 1991; Tazeoğlu, 2011; Kaya, 2019). İlgili literatürde çocukların cinsiyetinin, ebeveynlerin dijital ebeveynlikleri ile anlamlı farklılık oluşturmadığını ifade eden araştırmalar bulunmaktadır (Coşgun, 2022; Durak, 2019; Türkel, 2021; Warren, 2017). Coşkunalp (2022) ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterlikleri ile çocukların problemleri medya kullanımı arasındaki

ilişkiyi incelediği araştırmasında ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliklerinin çocuklarının cinsiyetlerine göre farklılaşmadığını belirlemiştir.

Ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ebeveynlerin çoğunluğunun 33-44 yaş arasında olması ve verilerin homojen dağılım göstermemesi sonucu etkilemiş olabilir. Bununla birlikte ebeveynlerin konuya ilişkin bilgi sahibi olmasının yaştan bağımsız olduğu düşünülmektedir. Nitekim günümüzde eğitim düzeyi yükselmiştir ve dijital teknolojinin zararları konusunda televizyonda ve sosyal medyada bilgilendirmeler yapılmaktadır (Pazarcıkçı vd., 2022). Araştırmada ayrıca 45-54 yaş aralığındaki ebeveynlerin zayıf ebeveyn takibi alt boyutundan aldıkları puanlar, 25-34 yaş aralığındaki ebeveynlerden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Daha genç ebeveynlerin ebeveyn tutumları, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda farkındalığının daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Araştırmamızın bulguları ile paralel bulgulara ulaşan çalışmalar bulunmaktadır. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) ve Ateş (2018) çalışmalarında ebeveynlerin yaşları ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulmuşlardır.

Ebeveynlerin eğitim durumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet ve dijital teknoloji kullanımının, kişisel farkındalığa ve öz düzenleme becerisine bağlı olduğu ve dolayısıyla eğitim düzeyinden ayrıştığı düşünülmektedir. Benzer şekilde farklı yaştaki çocukların ebeveynleri ile yapılan çalışmalarda da eğitim durumu anlamlı bir farklılığa neden olmamıştır (Durak & Seferoğlu, 2019; Çevik & Çelikkaleli, 2010; Yaman, 2018). Araştırmada ebeveynlerin eğitim durumları ile ebeveynlik davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çekiç ve diğerleri (2018) araştırmalarında eğitim düzeyi arttıkça ebeveynlerin çocuklarıyla daha çok ilgilendiği ve daha tutarlı disiplin davranışları sergiledikleri belirlenmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri ile ebeveyn davranışlarının farklılık gösterdiğini bulan araştırmalar da (Atabey, 2017; Badahdah & Le, 2016; Çetintaş, 2015; Güler, 2021; Eratay, 2011;

Kaya, 2019) bulunmaktadır. Ancak araştırma bulguları ile paralel olarak ebeveyn davranışlarının eğitim düzeyine göre farklılaşmadığını ifade eden araştırmalar da bulunmaktadır. Elgar ve diğerleri (2007), Hawes ve Dadds (2006) ve Günindi (2008) çalışmalarında ebeveyn davranışları ile eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılık olmadığını ifade etmektedirler.

Çocuğu dördüncü sınıfa giden ebeveynlerin, olumsuz model olma alt boyutlarından aldıkları puanlar çocuğu birinci sınıfa giden ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir. Ebeveynler büyük yaştaki çocukların dijital araçları etkili kullanabileceğini düşünmüş ve bu nedenle daha küçük yaştaki çocuklarına olumlu model olma konusunda daha hassas davranmış olabilirler. Nayci (2021) Covid-19 pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin ebeveynlerinin dijital farkındalıklarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada çocukların sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık belirlemiştir. Araştırmada çocuğu birinci sınıfa giden ebeveynlerin çocukla ilgilenme alt boyutundan aldıkları puanlar çocuğu dördüncü sınıfa giden ebeveynlerden, çocuğu dördüncü sınıfa giden ebeveynlerin ise zayıf ebeveyn takibi alt boyutundan aldıkları puanlar çocuğu birinci sınıfa giden ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir. Bunun nedeni ebeveynlerin çocuklarını birinci sınıfta özellikle okuma yazma gibi akademik konularda daha fazla desteklemeleri, yaşının küçüklüğünden dolayı çocukla iletişime daha fazla zaman ayırmaları olabilir. Literatürde çocukların sınıf düzeyi ile anne baba tutumlarını arasında anlamlı farklılığın olduğunu destekleyen araştırmalar bulunmaktadır (Aktaş, 2011; Alpoğuz, 2014; Erginbay, 2014).

Ebeveynlerin çoğunluğu sekiz yıl ya da daha fazla süredir internet kullanmaktadır. Ancak internet kullanım süresi ile dijital ebeveynlik farkındalığı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Coşkunalp (2022) ve Nayci (2021) araştırmalarında benzer bulgulara ulaşmış ve ebeveynlerin internet kullanım süreleri ile dijital ebeveynlik öz yeterliği ve dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmişlerdir.

Bunun nedeni internet ve ilgili teknolojiler ile ilgili toplumun neredeyse tamamının bilgi sahibi olması olabilir. Çünkü dijital araçlarının etkileri konusunda televizyon ya da sosyal medyada çok fazla bilgilendirmeler yapılmaktadır (Kabakçı-Yurdakul vd., 2013). Ebeveynlerin internet kullanım süreleri ile ebeveyn davranışları arasında ise anlamlı farklılık bulunmuştur. İnternet kullanıcısı olma süresi arttıkça zayıf ebeveyn takibi ve tutarsız disiplin alt boyutlarından alınan puanlar artmaktadır. Bunun nedeni uzun yıllardır evde internet bulunması ebeveyn ve çocukların internete ulaşımını ve kullanımını kolaylaştırmaktadır (Leaver, 2015). Bu nedenle ebeveynlerin internette fazla zaman geçirdikleri ve çocuklarını takip etme ve tutarlı disiplin uygulama konusunda ihmal ettikleri düşünülmektedir.

Ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri arttıkça çocuklarına karşı davranışları da olumlu olmaktadır. Olumlu ebeveyn davranışlarının çocuklarının gelişimlerine olan katkılarının farkında olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarını artırmaya önem vermeleri bu sonuca yol açmış olabilir. Akdere (2022) araştırmasında ebeveynlerin olumsuz model olma ve dijital ihmal puanları arttıkça ebeveyn öz yeterliklerinin azaldığını; verimli kullanım ve risklerden koruma puanları arttıkça ebeveyn öz yeterliğinin de arttığını bulmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Çocuğu ilkokula devam eden ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri ile ebeveyn davranışlarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, annelerin interneti daha verimli kullandığı ve çocuklarını risklerden daha fazla koruduğu görülmüştür. Çocuğunda cep telefonu olan ebeveynlerin dijital ihmal, tutarsız disiplin ve olumsuz model olma düzeylerinin daha yüksek olduğu, babaların tutarsız disiplin davranışlarını annelere göre daha fazla gerçekleştirdiği görülmüştür. Ebeveynlerin yaşı ve çocukların sınıf düzeyi arttıkça zayıf ebeveyn takibi puanlarının arttığı belirlenmiştir. Yine internet kullanıcısı olma yılı daha az olan ebeveynlerin çocuklarıyla daha fazla ilgilendiği, sekiz yıl ve üzerinde internet kullanıcısı olan ebeveynlerin zayıf ebeveyn takibine

ve tutarsız tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri arttıkça çocuklarına karşı davranışlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur.

Çocukların gelişimine katkı sağlayacak kişiler yalnızca anneler değildir. Bu nedenle babaların da aile eğitimleri, seminerler vb. aracılığıyla özellikle dijital araçların çocuklara etkileri ve olumlu ebeveyn davranışları konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Yine çocukların etkili bir şekilde cep telefonu kullanımı konusunda hem anne hem de babaların bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının akıllı telefon kullanımına sınır getirmesi gerektiği ve çocuklarının kullanabileceği uygulamaları ve oyunları gelişimsel özelliklerine göre inceleyip, filtrelemesi önerilmektedir. Ebeveynlerin çocukları ile iletişim kurmak istemesi durumunda ekonomik sınırlamalar doğrultusunda akıllı saat veya akıllı bileklikleri tercih etmeleri önerilmektedir. İnternet kullanım süresi arttıkça anne-babaların dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin ve olumsuz ebeveyn davranışlarının arttığı görülmüştür. Bu nedenle internetin doğru ve verimli kullanımına yönelik kamu spotları, sosyal medya bilgilendirmeleri yapılabilir. Okullarda ebeveynlere yönelik, dijital ebeveynlik eğitimleri düzenlenebilir.

Kaynaklar

Akay, E., & Kayılı, G. (2023). Dijital Ebeveynlik Tutumları İle Ergenlerde İnternet Bağımlılığı Ve Duyguları Yönetme Becerileri Arasındaki İlişki. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 6(11), 48-66. <https://doi.org/10.36731/cg.1298078>

Akdere, B. (2022). *Dijital ebeveynlik farkındalığının yordayıcıları olarak psikolojik katılık, ebeveyn öz yeterliği, kişilerarası ilişki tarzı ve akıllı telefon bağımlılığı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Aktaş, S. (2011). A. sınıfta anne baba tutumları ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Alpoğuz, D. U. (2014). *Algılanan ana-baba tutumlarının ilköğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına ve türkçe dersi akademik başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ahı Evran Üniversitesi.

Anderson, M. (2016). *Parents, teens and digital monitoring*. Pew Internet & American Life Project.

Arslan, S. (2022). *Dijital ebeveynlik farkındalığı ve çocuklarda problemlili medya kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.

Atabey, D. (2017). Bazı değişkenlere göre erken çocukluk döneminde okul-baba ilişkisi. *Journal of International Social Research*, 10(52), 721-729.

Ateş, M. (2018). *Eş uyumu, aile içi iletişim ve anne-baba tutumlarının 4-6 yaş arası çocuğun davranış ve uyumuna etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).

Badahdah, A., & Le, K. T. (2016). Parenting young Arab children: Psychometric properties of an adapted Arabic brief version of the Alabama Parenting Questionnaire. *Child Psychiatry & Human Development*, 47(3), 486-493.

Benedetto, L., & Ingrassia, M. (2015). What connections between marital conflict and parenting quality? Evidence from parent's gender in spillover effects. *Mediterranea Journal of Clinical Psychology*, 13(2). <https://doi.org/10.6092/2282-1619/2015.3.1066>

Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Atik, B., & San, P. (1991). Türkiye'nin 16 ilinde 4-12 yaşlar arasındaki 50.473 çocuğa fiziksel ceza verme sıklığı ve

- buna ilişkin problem durumlarının incelenmesi. *Aile ve Toplum*, 1(1).
- Bircan, S., & Erden, G. (2011). Madde bağımlılığı: Aile ile ilgili olası risk faktörleri, algılanan ebeveyn kabul-reddi ve çocuk yetiştirme stilleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(13), 211-222.
- Bostancı, S., & Çakır, R. (2022). Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıkları ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education (TUJPED)*, 7(2), 86-116. 10.52797/tujped.1192163
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (5. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K. A., & McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology*, 17(4), 598-606.
- Cingel, D. P., & Krcmar, M. (2013). Predicting media use in very young children: The role of demographics and parent attitudes. *Communication Studies*, 64(4), 374-394.
- Coşgun, E. (2022). *Ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algılarına göre sosyal ağlarda çocuklarının güvenlikleriyle ilgili farkındalıklarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Coşkunalp, S. (2022). *Dijital ebeveynlik öz yeterliği ile çocuklarda problemli medya kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Çekiç, A., Türk, F., Buğa, A., & Hamamcı, Z. (2018). Alabama ebeveyn davranışları ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 728-743.
- Çetintaş, S. (2015). *5 yaş çocuklarında görülen davranış problemleri ile annelerin çocuklarına uyguladıkları disiplin yöntemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Çevik, G. B., & Çelikkaleli, Ö. (2010). Arkadaş bağıllığı ve internet bağımlılığının cinsiyet, ebeveyn tutumu ve anne-baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 19(3).
- Durak, A. (2019). *Ebeveyn arabuluculuğunun bazı değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Durak, Y. H., & Seferoğlu, S. S. (2019). Modeling of variables related to problematic social media usage: Social desirability tendency example. *Scandinavian Journal of Psychology*, 60(3), 277-288.
- Elgar, F. J., Waschbusch, D. A., Dadds, M. R., & Sigvaldason, N. (2007). Development and validation of a short form of the Alabama Parenting Questionnaire. *Journal of Child and Family Studies*, 16, 243. <https://doi.org/10.1007/s10826-006-9082-5>
- Eratay, E. (2011). Okul öncesi çocuklarında davranış problemleri. *Journal of New World Sciences Academy*, 6(3), 2347-2362.
- Erginbay, Ş. (2014). *Ortaokul 5. ve 8. sınıflarda algılanan anne baba tutumları ve ailelerin çocuk yetiştirme stillerinin akademik başarıya etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Üniversitesi.
- Ersoy, M., & Arseven, İ. (2021). Examination of teacher candidates' social media addictions and academic procrastination behaviors according to various variables. *E-International Journal of Pedagogogy*, 1(1), 87-107.
- Escribano, S., Aniorte, J., & Orgilés, M. (2013). Factor structure and psychometric properties of the

- Spanish version of the Alabama Parenting Questionnaire (APQ) for children. *Psicothema*, 25(3), 324-329. <https://doi.org/10.7334/psicothema2012.315>
- Eşgi, N. (2014). The adaptation of parent-child internet addiction scale into Turkish: The study of validity and reliability. *Kastamonu Education Journal*, 22(2), 807-839.
- Gül, I., & Özgür, H. (2023). Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılıkları İle Ailelerin Dijital Ebeveynlik Farkındalıkları Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(3), 2032-2071. 10.24315/tred:1325214
- Güler, P. (2021). *Anne baba davranışları ile çocuklarda gözlenen problem davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Günindi, N. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının sosyal uyum becerileri ile anne-babalarının empatik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Haşıl Korkmaz, N., Demir, F., Öztürk, İ. E., & Uğur Mutlu, S. (2023). Ortaokul Öğrenci Velilerinde Dijital Ebeveynlik Farkındalığı ve Fiziksel Aktivite Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Nigde University Journal of Physical Education & Sport Sciences/Nigde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3). 0.61962/bsd.1367674
- Hawes, D. J., & Dadds, M. R. (2006). Assessing parenting practices through parent-report and direct observation during parent-training. *Journal of Child and Family Studies*, 15, 554-567. <https://doi.org/10.1007/s10826-006-9029-x>
- İnan-Kaya, G., Mutlu-Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018). Digital parenting: Perceptions on digital risks. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 131-157.
- İnci, M. A., & Deniz, U. (2015). Baba tutumları ile çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14).
- İnternet World Stats. (2022). *İnternet in Europe Stats*. <https://www.internetworldstats.com/stats.html>
- Kabakçı Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, F. H. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.
- Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E., & Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230-243.
- Kay, M. A. (2022). *Erken Çocuklukta Dijital Oyun Bağımlılığının Yordayıcıları Olarak; Dijital Ebeveynlik, Aile İçi İlişkiler ve Sosyal Yeterlilik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Kaya, A. (2019). *Anne babaların ebeveyn davranışlarının ve evlilik doyumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Kennedy, T. L. M. (2011). *Weaving the home web: A Canadian case study of internet domestication* [Doktoral thesis, Unpublished].
- Kopuz, T., Turgut, Y. E. & Aktı Aslan, S. (2022). Dijital Ebeveynlik Tutumu ile Çocukların Güvenli İnternet Kullanımları Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 123-153. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1111996>
- Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role

of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.

Leaver, T. (2015). *Born digital? Presence, privacy, and intimate surveillance*. In J. Hartley & W. Qu (Eds.), *Re-orientation: Trans-lingual trans-cultural transmedia. Studies in narrative, language, identity, and knowledge* (pp. 85-104). Shanghai: Fudan University Press.

Lermi, U., & Afat, N. (2020). Ortaokul öğrencilerinde bilgisayar oyun bağımlılığının ebeveyn davranışları açısından incelenmesi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2(3), 122-136.

Manap, A. (2020). *Anne Babaların Dijital Ebeveynlik Farkındalığının İncelenmesi* [Yayımlanmış doktora tezi, İnönü Üniversitesi]

Manap, A., & Durmuş, E. (2020). Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 978-993.

Mazefsky, C. A., & Farrell, A. D. (2015). The role of witnessing violence, peer provocation, family support, and parenting practices in the aggressive behavior of rural adolescents. *Journal of Child and Family Studies*, 14(1), 71-85.

Mustafaoğlu, R., & Yasacı, Z. (2018). Dijital oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3), 51-58.

Nayci, Ö. (2021). Examination of digital parenting awareness of the primary school students' parents during the COVID-19 pandemic. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 11(2), 58-71.

Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies*, 24, 3423-3435.

Okumuş, V., & Parlar, H. (2018). Çocukların sosyal medya kullanım amaçları ve ebeveyn tutumları.

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(33), 357-368.

Özsoy, D., & Atılğan, S. (2018). Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki 0-8 yaş grubu çocukların internet kullanımı ve bu kapsamda ebeveyn arabuluculuğu: nitel bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 11(2), 96-125.

Pazarcıkcı, F., Ağralı, H., & Aydın, A. (2022). Annelerin dijital ebeveynlik farkındalığının sağlık okuryazarlığı ve çeşitli değişkenler ile ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(3), 1-11.

Rizzo, C. M. (2013). *Preschool behavior problems: Antecedent factors of family structure, family change, and parenting behaviors* [Doktoral thesis]. Colorado State University.

Robert, C. J. (2009). *Parenting practices and child behavior in Mexico: A validation study of the Alabama Parenting Questionnaire* [Doktoral thesis]. University of Minnesota.

Rode, J. A. (2009). *Digital parenting: designing children's safety*. In *Proceedings of the 23rd British HCI Group Annual Conference on People and Computers: Celebrating People and Technology* (pp. 244-251). British Computer Society.

Sancar, E. (2023). Z Kuşağı Ergen Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Tutumlarının Çocukları ile İlişkilerine Etkisi. *İstanbul University Journal of Sociology*, 43(1), 54-67. 10.26650/SJ.2023.43.1.0023

Sertbaş, N. (2006). *İlköğretim öğrencilerinde davranış problemleri ve yordayan değişkenler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Servera, M., Esposito, A., Garcia, G. B., & Giudice, E. D. (2015). Factor analysis of the Italian version of the Alabama Parenting Questionnaire in a community sample. *Journal of Child and Family Studies*, 25(4), 1208-1217. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0000-0>

org/10.1007/s10826-015-0291-7

Sharples, M., Graber, R., Harrison, C., & Logan, K. (2009). E-safety and web 2.0 for children aged 11-16. *Journal of Computer Assisted Learning*, 25(1), 70-84.

Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-58.

Şen, B. G., Sevim, Y., & Artuç, S. (2015). İlköğretim çağındaki çocukların internet kullanımlarının ebeveyn görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 175-184.

Tazeoğlu, S. (2011). *Çocukların benlik algıları, davranış sorunları ve ana-babaların kullandıkları disiplin yöntemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Türkel, N. (2021). *Ebeveynlerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile dijital ebeveynlik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022). Hanehalkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması. Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Sayı 45587. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587)

Tüysüz, H. (2023). Temel eğitim dönemindeki öğrenci velilerinin dijital ebeveynlik farkındalıkları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(6), 951-960. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8146129>

Valcke, M., De Wever, B., Van Keer, H., & Schellens, T. (2011). Long-term study of safe Internet use of young children. *Computer & Education*, 57, 1292-1305.

Vazquez, A. L., Domenech Rodríguez, M. L., Amador Buenabad, N. G., Bustos Gamiño, M. N., Gutierrez López, M. L., & Villatoro Velázquez, J. A. (2019). The influence of perceived parenting on substance initiation among Mexican children. *Addictive Behaviors*. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.05.026>

Warren, R. (2017). Multi-platform mediation: U.S. mothers' and fathers' mediation of teens media use. *Journal of Children and Media*, 11(4), 485-500.

Yalçın, H., & Duran, Z. (2017). Çocukların iletişim araçları ve internet kullanma durumu ile aile-çocuk internet bağımlılık düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(23).

Yaman, F. (2018). *Türkiye'deki ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliliklerinin incelenmesi* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi].

Yaşaroğlu, C. & Sönmez, D. (2022). Evaluating the digital parenting levels of parents of primary school students during the pandemic based on different variables. *Research On Education And Media*, 2(14), 98-107. [10.2478/rem-2022-0027](https://doi.org/10.2478/rem-2022-0027)

Yay, M. (2019). *Dijital ebeveynlik*. İstanbul: Yeşilay Yayınları.

Extended Abstract

In today's rapidly evolving and technologically advanced world, digital tools have become an indispensable part of daily life. The prevalence of internet-connected electronic devices has opened up various opportunities for activities such as shopping, entertainment, information acquisition, and communication (Kabakçı-Yurdakul et al., 2022). According to Internet World Stats (2022), 67.9% of the global population uses the internet. In Europe, including Turkey, this figure stands at 89.7%, with 83.8% of the Turkish population being internet users. Additionally, the Turkish Statistical Institute (TÜİK) reported in its 2022 Household Information Technology Usage Survey that 94.1% of households have internet access at home, and

85% of individuals in Turkey use the internet, with a significant proportion being children (TÜİK, 2022). Research by Karakuş et al. (2014) reveals that 45.9% of children in Turkey start using the internet between the ages of 7 and 10, with 13% starting before the age of 7. These statistics indicate that children are introduced to the internet at a very young age and are present in digital environments in various ways.

The introduction of children to the internet at an early age and their active participation in digital environments is not limited to internet usage; it extends to various aspects of digital technologies. Digital tools play a significant role in individuals' lives (Valcke et al., 2011: 1293). This suggests that children are interacting with a broader digital ecosystem from an early age, both socially and technologically. While digital tools facilitate daily life, they also pose certain risks (Valcke et al., 2011: 1295). Karakuş et al. (2014) found that 46% of children share personal information such as photos and birth dates on social media and similar platforms, often publicly. This suggests that children may lack awareness regarding the protection of personal information. As technological advancements continue to progress rapidly, the concept of parenting has also been influenced, expanding to include the responsibility of protecting children from the risks associated with digital tools (Yay, 2019).

Children use digital tools for various purposes, sometimes leading to the development of dependency. Problematic use of digital tools by children is attributed to both internal and external factors (Lauricella et al., 2015; Nikken & Schols, 2015). One such factor is negative parental behavior, as children may develop digital addiction to escape from unfavorable parental actions (Eşgi, 2014). Hence, parental behavior and digital awareness levels are important. According to Manap and Durmuş (2020), parents' digital awareness levels significantly influence children's digital tool usage in positive or negative ways. Kay (2022) found a significant relationship between parent-child relationships, digital game addiction, and digital

parenting. Benedetto and Ingrassia (2015) suggest that parents' awareness of their digital parenting roles affects their behaviors as well.

The concept of digital parenting was first introduced by Rode (2009), defining digital parents as those who can protect their children in digital environments concerning privacy and security. Another definition characterizes digital parents as individuals who adapt to the needs of the digital age, possess a fundamental understanding of digital tools, and are capable of protecting their children from digital risks (Rode, 2019). According to Manap (2020), digital parents are those who are knowledgeable about the risks and benefits of digital technologies, capable of shielding their children from potential dangers, and serve as role models for appropriate usage. The frequent use of digital tools by children, particularly for educational purposes during school years, increases their time spent in digital environments and consequently diversifies the associated risks (İnan-Kaya et al., 2018). Parents seek to protect their children from these risks but may sometimes exhibit inappropriate attitudes and behaviors in doing so. Parental behavior reflects the responses of parents to their children's actions and significantly impacts their entire lives. Therefore, parental reactions to children's use of digital tools are crucial (Anderson, 2016).

The literature includes various studies on parental behavior and digital parenting (Bircan & Erden, 2011; Çekiç et al., 2018; Hawes & Dadds, 2006; İnan-Kaya et al., 2018; Mustafaoğlu & Yasacı, 2018; Okumuş & Parlar, 2018; Özsoy & Atılgan, 2018; Rizco, 2013; Rode, 2009; Sharples et al., 2009; Sümer & Güngör, 1999). These studies often examine the relationship between digital addiction and parental behavior (Lermi & Afat, 2020), digital parenting and problematic media use among children (Arslan, 2022; Coşkunalp, 2022), and the influence of parents' internet and social media usage on children's technological tool usage levels (Cingel, 2013; Şen et al., 2015; Yalçın & Duran, 2017). Research on digital parenting awareness in Turkey shows that studies have been conducted with parents of children in early childhood (Bostancı &

Çakır, 2022), parents of middle school children (Gül & Özgür, 2023; Haşıl-Korkmaz et al., 2023; Kopuz et al., 2022), and parents of adolescents (Akay & Kayılı, 2023; Sancar, 2023). When examining studies with parents of elementary school children, digital parenting awareness has been addressed in relation to demographic variables (Yaşaroğlu & Sönmez, 2022) and digital parenting self-efficacy (Tüysüz, 2023). However, there appears to be no direct association between digital parenting awareness and parental behaviors. Given that parental behaviors significantly influence children's actions, it is assumed that digital parenting behaviors are also related. Considering that elementary school years are crucial for both educational and developmental aspects, this study aims to examine the digital awareness levels and parental behaviors of parents with elementary school children.

Material and Method

Research Model: This study employs a descriptive survey model. Survey research aims to determine the opinions of the study group regarding a specific topic (Can, 2017).

Population and Sample: The population of the study consists of parents of children attending primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the city center of Van. The sample comprises 263 parents selected from five primary schools through simple random sampling. It was determined that 93.5% of the parents are mothers, 6.5% are fathers, 54.8% are aged 33-44 years, 36.9% are high school graduates, 59.3% have two children, 54% have a daughter, 46% have a son, and 62.4% of the children are in the first grade, 12.9% in the second and fourth grades, and 11.8% in the third grade.

Data Collection Tools: Data were collected using a "Personal Information Form," a "Digital Parenting Awareness Scale," and the "Alabama Parenting Questionnaire."

The Personal Information Form: includes questions about the child's proximity, gender, grade level,

mobile phone ownership, parents' age, educational level, and internet usage time.

The Digital Parenting Awareness Scale: developed by Manap (2020) and validated for reliability, measures parents' digital awareness levels. It consists of four sub-dimensions: negative role modeling, digital neglect, protection from risks, and effective usage, with a total of 16 items. The scale is a 5-point Likert type, ranging from never (1) to always (5). Cronbach's alpha values are 0.79 for negative role modeling, 0.78 for digital neglect, 0.63 for protection from risks, and 0.71 for effective usage.

The Alabama Parenting Questionnaire: developed by Frick (1991) and adapted into Turkish by Çekiç et al. (2018), measures parenting behaviors. It includes 42 items across five sub-dimensions: involvement with the child, positive parenting, weak parental monitoring, inconsistent discipline, and corporal punishment. Cronbach's alpha values are 0.77 for involvement, 0.68 for positive parenting, 0.65 for weak monitoring, 0.46 for inconsistent discipline, and 0.61 for corporal punishment, with an overall alpha value of 0.70.

Data Collection: Permissions were obtained from Çankırı Karatekin University Ethics Committee (31/05/2021, Meeting No. 20) and Van Provincial Directorate of National Education. Data collection tools were distributed to parents through teachers, and incomplete forms were excluded from the study.

Data Analysis: Data were analyzed using SPSS software. Since the data did not show a normal distribution ($p < .05$), Kruskal-Wallis H and Mann-Whitney U tests were employed. When significant differences were found, the Mann-Whitney U test was used to determine which groups differed. Spearman correlation coefficient tests were used to analyze the relationship between the Digital Parenting Awareness Scale and the Alabama Parenting Questionnaire.

Discussion

The study indicates that mothers use digital technologies more effectively and protect their children from digital risks more efficiently compared to fathers. Anderson (2016) supports this by noting that mothers spend higher quality time with their children online and are more engaged in technological device usage. Similar findings by Manap and Durmuş (2020) suggest that mothers use the internet more effectively and safeguard their children from risks more effectively than fathers. Other studies associate this difference with Turkish societal norms, where men take on fewer responsibilities in child-rearing, have higher levels of digital addiction, and working mothers spend more time at home with their children (Karakuş et al., 2014; Ersoy & Arseven, 2021; Manap & Durmuş, 2020). The study also found that fathers score significantly higher on the inconsistent discipline sub-dimension compared to mothers. Research by Çekiç et al. (2018) aligns with this, attributing the higher scores in inconsistent discipline to fathers' work-related absences from home.

The study found that parents of children with their own mobile phones exhibited higher levels of digital neglect and inconsistent discipline. Rode (2009) suggests that younger children, due to their developmental stage, may not recognize the risks associated with smartphones. Consequently, parents with higher levels of digital neglect and negative parenting attitudes might purchase smartphones for young children without adequate supervision. Research by Pazarcıkçı et al. (2022) supports this, indicating that parents of children with smartphones tend to exhibit higher levels of negative role modeling and digital neglect. In contrast, parental involvement is positively associated with effective digital parenting practices, aligning with Manap (2020) and İnan-Kaya et al. (2018), who stress the importance of parental involvement in guiding appropriate digital behavior.

Conclusion

The study highlights that parental behaviors significantly influence children's use of digital tools. Effective digital parenting practices, such as positive role modeling and parental involvement, contribute to healthier digital tool usage among children. The research underscores the need for increased parental awareness and consistent discipline to mitigate the risks associated with digital tool use. By understanding the impact of parental behaviors on digital parenting, educators and policymakers can develop strategies to support parents in navigating the complexities of raising children in the digital age.

Yazar Bilgileri

Author details

1-(Sorumlu Yazar Corresponding Author) Çocuk Gelişim

Uzmanı, umut.grn@hotmail.com

2- Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, nznunal@hotmail.com

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar

Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. **None**

Katkı Oranı

Author Contribution Percentage

Birinci Yazar % First Author % % 50

İkinci Yazar % Second Author % % 50

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. **None**

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Gören, U. & Kaytez, N. (2025). Çocuğu ilkökula devam eden ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyleri ile ebeveyn davranışlarının incelenmesi. *Yeni Medya*, (18), 356-376, <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1536971>.